

EDITORIAL

Del silenci i de les trompetes

Vivim en una societat a on l'informació es fonamental, a l'hora que les notícies es produeixen a una velocitat vertiginosa. Tenim la necessitat d'estar informats per a poder prendre les decisions oportunes, però correm el risc de quedar ofegats per la sobredundància de notícies. No cal dir que els **mijos de comunicació** complixen un paper fonamental en este treball. Primer que no res han de proporcionar-nos l'informació, i esta ha de complir en dos requisits: ha de ser **rellevant**, per a lo qual han de fer una selecció de les notícies, i han de contar-la de la forma mes **veraç**, de manera que pugam tindre una idea ajustada de lo que se nos informa.

Es inevitable un cert grau de **subjectivitat** a l'hora de seleccionar les notícies rellevants, igual que a l'hora de presentar les mateixes. La llibertat de premsa nos permet compensar este defecte informant-nos en fonts diverses.

El problema sorgix quan eixa subjectivitat, mes alla de ser assumida com inevitable o combatut el seu excés com una taca en el mig de comunicació que la practica, es convertida en una excusa per a fer autèntics exercicis de **desinformació** quan se censuren dèlberadament determinades notícies, i per a fer pura **manipulació** quan se'n donen unes altres de manera totalment biaixada.

D'estes dos practiques, qualsevol pot trobar exemples a diari en periodics, radios i televisions, alineats en ideologies, tendències i partits a sovint d'una manera absoluta.

En el cas de **València**, dos faccions ideològiques pugnen per polarisar a la societat -blanc o negre, i no hi ha mes-, i conta en un mig de comunicació escrita cadascuna d'elles. Per una banda la versió **conservadora**, absolutament *provincial*, es ben poc crítica en els governants que des de les màximes institucions valencianes es mouen entre la claudicació al centralisme i l'empenyorament econòmic, i dona bombo i fa sonar les trompetes en cada notícia que contribueix a llorejar a l'oficialitat governant. De l'atra banda, l'atra veu **discrepant**, la brisa *levantina*, fa just tot lo contrari, crítica i

crítica casi desapiadadament, i aixina, en alguna cosa encerta. Els dos mijos no dubten en silenciar qualsevol projecte que s'aparte menys d'un pam del seu ideari, l'un, **procastellanista** -i anticatalanista quan conveni-, mentre que l'atre sempre es mostra al servici de qualsevol manifestació **catalanofila** i, encara que siga realitzada per quatre gats, i seguida per cinc gossos, arriba a ocupar titulars de portada.

Ya fa anys que sobre determinats temes no existix el debat, ni manco l'informació, i, siga producte d'un pacte o no, lo cert es que de determinats sectors socials i culturals no s'escriu practicament ni una lletra. Si no tenen mes remei que informar, ho fan de la forma mes **tendenciosa**, però, sempre que poden, opten per no informar. Clar, que gràcies a la tecnologia hui s'està present li pese lo que li pese ad alguns, per lo manco fins que troben la forma de censurar les rets socials d'internet.

Fa poc assistirem a la presentació de **POBLE**, una nova iniciativa política auspiciada per una pluralitat de gent, en la que destaca la seua joventut, i de la qual es fa una ressenya en este bolletí. Ni un mig de comunicació local s'acostà a vore al·lo de qué anava, i nos consta que no va ser per falta d'invitació. I no es que ningu esperara que posaren el tema en primera plana, ni que li dedicaren complits i lloances, però una mínima informació de que l'acte s'ha celebrat seria lo esperable en una premsa que volguera de veres mantindre als seus lectors ben informats.

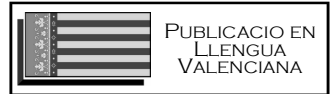
En canvi hem comprovat que en eixos circuits informatius als que aludim -per no parlar d'eixe ya finiquitat **NOU**-, ad alguns projectes, pel fet de ser netament i exclusivament valencians, se'ls penja automàticament la caguila de "**secessionistes**" o "**blaveros**", i se'ls tracta des del principi de la forma mes despectiva. No pareix que ad aço se li puga considerar bona praxis periodística, però pareix que es la norma quan d'informar del **valencianisme** es tracta.

¿Acas aço forma part del temari que s'estudia en la facultat de periodisme?

DEMA FARA CALOR,
PER CULPA DEL GOVERN.

DEMA FARA BO,
GRACIES AL GOVERN.

PUBLICACIÓ EN
LLENGUA
VALENCIANA

LA CITA

L'informació es massa important com per a deixar-la en mans dels periodistes.

Pierre Bourdieu

SUMARI

- 1
• EDITORIAL: **DEL SILENCI I DE LES TROMPETES**
- 2
• LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- FENT MEMORIA: **LA FESTIVITAT DE TOTS SANTS EN TERRES VALENCIANES**
- 3
• FRUITES, VERDURES I HORTALICES (LXXIX): **PARLEM DE LA COL DE BRUSSELES**
- LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- FELICITACIÓ: **10 ANIVERSARI DE L'ASSOCIACIÓ CULTURAL CASTELL DELS SORELLS**
- CRONICA: **PRESENTACIÓ DE POBLE DEMOCRÀTIC**
- 4
• PASSATEMPS
- RONDALLA: **L'AMOR I EL TEMPS**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra colectiva, l'encarregat de la redacció final de cada article te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, però no de divisió, entre nosatres.

AVIS

Fer fotocopies d'est exemplar per a repartir entre amics i coneguts es de gran ajuda, però no nos traura de pobres, ni a voste ni a nosatres. D'això s'ha d'encarregar el número de la loteria de Nadal al que juga enguany el Rogle, el

19396

Poden demanar participacions (3 €) cridant al número de telèfonu de la capçalera d'esta pagina.

ACTIVITATS CULTURALS NOVEMBRE DE 2013

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

Aellva (Assoc. d'Escriptors en Llengua Valenciana)
C/ Alt, 64. 46003 Valencia C.
www.aellva.org

GAV (Grup d'Accio Valencianista)
C/ Pintor Gisbert, 17-baix. 46006 Valencia C.
Tel: 963 41 22 22 i 963 41 90 20
www.gva-valencianistes.com

GCITS (Grup Cultural Illicita "Tonico Sansano")
C/ José Santos Orts, 4 - baix. 03204 Elig
www.galeon.com/grupculturalillicita

PJV (Plataforma Jovenil Valencianista)
Tel: 697 298 313
www.pjvalencianista.org
info@pjvalencianista.org

RACV (Real Academia de Cultura Valenciana)
C/Avellanés 26. 46003 Valencia C.
Tel 963 91 69 65 Fax: 963 91 56 94
www.racv.es

1 Nov (divendres) De 16:30 a 21:30 h.
CASA DEL TERROR SOLIDARI EN MASSANASSA
+Info: **PJV**

2 Nov (dissabte) 12:00 h. Cementeri General de Valencia C.
HOMENAGE A MANOLO SOLER
+Info: **PJV**

• Del **4** al **6 Nov** 19:00 h. B. V. Nicolau Primitiu. Monasteri de Sant Miquel i els Reis. Av. Constitució, 284, Valencia C.
XXII JORNADA DE LA AELLVA
"Vicent Ll. Simó Santonja. El dret a escriure dret".
Programa de les Jornades en la web de la RACV.

• **15 Nov** (divendres) 22.00 h.
SOPAR DELS ESCRITORS 2013
+Info: **Aellva**

11 Nov (dilluns) 19:30 h. Teatre Capri. Paterna.
LLECTURA DE TEATRE
Llegirà **Carles Bori**.
+Info: **Aellva**

14 Nov (dijous) 19:00 h. Seu de la RACV.
CONFERENCIA: Elviro Adán: "La mujer y la milicia".
+Info: **RACV**

(Continúa en la página següent)

Rogle en Internet

Tots els eixemplars editats fins ara estan, en pdf, en:

www.rogleconstantillombart.com

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusió ad esta publicació es la millor forma de col·laborar en nosatres. També pots fer-te **soci** (36 € a l'any) o **col·laborador** (12 € a l'any), i t'enviaré a casa tots els números que es publiquen durant l'any.

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportació econòmica, també te quedariem molt agraïts. El nostre número de conte, en **Caixa Ontinyent**, es:

2045 6014 65 3000195833

PATRIMONI

La festivitat de Tots Sants en terres valencianes

M^aA.M.C.

En diferents cultures a lo llarg dels temps s'han anat generant creences entorn de la mort que han motivat tota una sèrie de tradicions i ritos al·lusius.

La festivitat de Tots Sants actual sintetisa dos tradicions diferents, encara que relacionades.

L'iglesia primitiva començà a dedicar un dia especial a commemorar als maritirs quan el seu número fon tan gran que no se podia assignar un dia a cada u. Fon **Bonifaci IV** qui instituí, el 609 o 610, la celebració en honor a **Tots els Sants**, coneguts i desconeguts, i fon **Gregori III** (731-741) qui fixà l'aniversari per al 1 de novembre.

El dia de **Difunts** o dia de les **Animes**, com a practica religiosa te orige en el segle X -el 2 de novembre de 980 o en l'any 998, segons l'autor quan en el sur de França el monge benedicti **Sant Odilo** (el quint Abat de Cluny) instaurà l'oració "**Commemoració dels Fidels Difunts**" per a pregar per les animes dels fidels difunts en els monasteris de la seua congregació. Esta celebració fon adoptada per **Roma** en el segle XIV, dedicant-la a recordar i honrar a tots els parents fallits.

Les dos s'han unit en l'imaginari col·lectiu conformant l'actual **festivitat de Tots Sants**.

La creencia en la que se basa esta festivitat pot tindre un orige pagà i d'antiguetat immemorial (les tribus celtes i uns altres pobles de la Prehistoria ya compartien una celebració en característiques paregudes). Estes festes se celebraven en primavera d'hivern pel simbolisme que implica la "mort de la naturalesa" que es produïx durant esta estació. La força d'esta tradició fon la que determinà que les festivitats cristianes acabaren traslladant-se a les dates actuals.

Diu la tradició cristiana que la nit anterior al dia de les Animes les animes del **Purgatori** tornaven a les cases que havien habitat, per al sendema tornar-se'n al **Cel**. En les nostres terres, en casa, de menuts, les nostres yeyes o mares, en Tots Sants, encenien les **minetes**, una per cada familiar perdut. Eren unes meches que suraven per damunt de l'oli posat en un got (part d'aigua i part d'oli) i que havien d'estar enceses dotze hores fins al migdia del 2 de novembre, quan les animes arrepenedides pujaven de nou al Cel i s'havia d'alluménar el camí per a que no se pergueren. Ara, en els temps actuals, les minetes s'han canviat pels **velons**.

El dia de **Tots Sants** era una jornada d'estar en casa vora la llar, després d'haver fet l'obligatòria visita als **cementers** a posar flors a les tombes dels familiars, costums totes estes que, en diferents peculiaritats, se celebraven arreu del món cristià i que en algunes variacions se continuen realitzant.

El dia de **Difunts** era preceptiu escoltar una missa per a pregar per les animes, especialment per aquelles que estan en el Purgatori.

La **gastronomia** de Tots Sants, procedent d'antigues ofrenes, es rica i variada i es basa en productes de la temporada. Aixina, els menjars típics d'esta època porten bledes, remolacha, carabassa...

En les pastiseries, el massapa, la carabassa, el moniato, la castanya son alguns dels ingredients dels dolços característics que s'elaboren per a l'ocasió, i podem trobar-nos en els ossets de sant, frutetes com les de Sant Donis, coques cristines, rosquilles d'ou, llesques, bunyols de vent, entre uns altres. En estos dies les pastiseries adornen artísticament els seus aparadors en estos dolços típics.

En l'actualitat es innegable la popularitat que te internacionalment la celebració de **Halloween** procedent de **EE.UU.** Festa lúdica-festiva en la que predominen els disfrazos per a fer por, aparicions de bruixots, carabasses buides en llums, etc., costums foranesos que se superponen, quan no substituïxen, a les tradicions d'estos dies. Es de lamentar que des de les mateixes escoles s'anime a celebrar esta tradició anglosaxona en detriment de les costums propies.

"**En Tots Sants amaga el palmito i trau els guants**" resava una dita popular valenciana en la que se volia simbolisar el canvi d'estació, i per tant d'indumentaria. Se treuen les peces d'abric propies de l'hivern i pels carrers se començava a escoltar la cançoneta "Castanyes calentetes i bones, moniato torrat" que anunciava l'aparició de les primeres castanyeres. Actualment l'oració de la primavera d'hivern en terres valencianes, en temperatures practicamente d'estiu, no convida a complir en esta tradició.

Es famosa la **Fira de Tots Sants** de **Cocentaina**, capital de la comarca de **El Comtat**, que enguany celebra la 667 edició. Creada per privilegi real en 1346 fon declarada Festa d'Interés Turístic Nacional en 2012. Ferem referència ad ella en el **Rogle 62**, de novembre de 2011.

CEMENTERI GENERAL
VALENCIA CIUTAT

Parlem de la col de Brusseles

Es tracta d'una atra variant de la gran família de les cols molt estimada per les seues exquisites qualitats culinàries, puix que les **cols de Brusseles**, "coletes", oferixen plats succulents de verdura popularment coneguts i consumits en la majoria dels països europeus. És molt coneguda i s'acopla a diversos usos culinaris;

cuinades simplement com a verdura, solsidetes o a l'*all arriero* presenten un delicat i nutritiu primer plat; també com a guarnició, acompanyant carn o peix, d'una o d'atra manera, cuites o mesclades en distintes verdures, deixen als comensals satisfets. És més, qualsevol restaurant que se precie inclou la col de Brusseles en les seues cartes.

Estes "coletes" són els botons o capolls que de forma globular van creixent a lo llarg de la planta en les aixelles de les escasses fulles separades. La seua presència, de color vert blavenc, és pareguda a la de la col gran, també nomenada *repollo*, i fins en la formació i acoplament de les fulles, compactes i apretades, coincidixen en aquella, encara que el seu tamany és menudet, diminut, comparat en el de les atres cols. La planta, molt bonica, pot alcançar un metro d'altària i produïx una mija d'entre 25 i 35 coletes. Pertany a la varietat **gemmífera** de l'espècie **Brassica oleràcea** de la família de les crucíferes.

Com ocorre en tots els membres d'esta gran família, també estes diminutes cols ocupen un important rengló en el camp dietètic per la seua acció estimulant, comuna a totes les crucíferes; com aquelles, contenen un 90% d'aigua i chicotetes cantitats de vitamines, sucre, proteïnes i minerals.

Les zones de producció en **Espanya** són molt amples, destaquen especialment en el **Delta de l'Ebre**, sobre tot en **Amposta**, i també en **Madrid**, **Girona**, **Badajoz**, **Viscaya**, **Logronyo** i **Toledo**. Hi ha moltes varietats, les més conegudes són: *Jade Cross*, *Sandra*, *Citadel*, *Lunet*, *Rampart*, etc. En Europa existix una gran producció, per tant un gran consum, especialment en Anglaterra, Holanda, Bèlgica, Itàlia i França.

FELICITACIO

10 aniversari de l'Associació Cultural Castell dels Sorells

Des del Rogle Constanti Llobart de Cultura Valenciana nos complau dedicar est espai del nostre Rogle a homenajar a una entitat en la que compartim fins i amistats, en complir-se deu anys de la seua existència.

La **Associació Cultural Castell dels Sorells**, vinculada ad esta localitat de la **Horta Nort**, es fundà el 4 de febrer de 2003 i quedà degudament registrada en juny del mateix any. Les finalitats estan lligades al mon de la **cultura** en les seues diferents manifestacions -artístiques, lliteraries, musicals...- en un interes especial per la conservació i difusió de les tradicions, usos i costums del poble valencià, tot lo qual ho porta a terme en **llengua valenciana** -seguint les directrius de la **Real Academia de Cultura Valenciana**-, la qual es el seu vehicul d'expressió i de la qual tambe procura el seu conreu i difusió.

De forma expressa es declara apolítica i manifesta que la seua tasca la realisa sempre baix un prisma valencianiste.

Durant esta decada de vida associativa ha organitzat 18 conferències, fins a 15 representacions teatrals, sis recitals poetics, nou representacions de Milares de Sant Vicent Ferrer... En la vertent musical ha organitzat dos representacions corals i activitats de guitarra classica i de jazz, entre unes atres.

Te a disposició de la població en general una nodrida biblioteca especialisada en temes valencians i lliteratura escrita en llengua valenciana, que es pot consultar en la seua seu situada en l'edifici de la Biblioteca Municipal.

Edita **El Guarda**, una revista-bolleti mensual que ha arribat ya al numero 115 i que distribuïx per la localitat i llocs diversos.

Des de la seua web, **www.elguardavalencia.es**, la seua finestra al mon, es poden descarregar els diferents numeros de *El Guarda*.

No nos queda sino felicitar a la seua directiva i associats, tot un eixemple de còm en treball, voluntat i dedicació se poden salvar les llimitacions i fer una valiosa contribució a la cultura valenciana.

ACTIVITATS CULTURALS

NOVEMBRE DE 2013

(Ve de la pagina anterior)

20 Nov (dimecres) 19:00 h. Salo del Consolat de Mar de la Llonja de la Seda. Valencia C.

APERTURA DEL CURS ACADEMIC 2013-14

+Info: **RACV**

23 Nov (dissabte) Parc Jaume I. Elig.

OFRENA FLORAL. Homenage a Jaume I

+Info: **GCITS**

28 Nov (dijous) 20.00 h. Seu del GAV.

CONFERENCIA: Josep Leto Melero: "La dolçaina: instrument nacional valencià".

+Info: **GAV**

CRONICA

Presentacio de POBLE DEMOCRATIC

En el Colege Major Albalat de la ciutat de Valencia se presentà el passat 20 d'octubre, a les 11:30 h., esta nova iniciativa política.

Unes 160 persones assistiren a una presentació que s'apartà dels canons habituals per

ad esta classe d'events; una simple pantalla il·lustrava en imatges lo que un orador anava exponent. Este se presentà com a simple portaveu, sense cap responsabilitat especial en el projecte.

I esta es una de les característiques que volien destacar: la voluntat de conformar un projecte **100 % democràtic**, fugint de personalismes.

Unes atres característiques que se remarquen foren: El **municipalisme**, per la voluntat d'acostar-se als ciutadans per a resoldre els seus problemes, el qual il·lustraren en l'imatge d'un paraigües invertit en el que tots els pobles queden a igual altura i el projecte queda per davall d'ells, recolzant, no dirigint. No estar conformat per polítics professionals sino per gent en **vocació de servici**. Tractar-se d'un projecte **e-polític**, fent us preferet de les noves tecnologies per a que tinga l'estructura mes llaugera possible, buscant l'autofinanciament. La **formació continua** dels seus membres, per a evitar la figura del polític que nomes servix per a votar lo que indica el partit. I el **autonomisme**, que definen com la col·laboració en el restant de l'Estat espanyol, pero defenent prioritariament els interessos dels valencians.

En acabant se substituï l'habitual tanda de preguntes per un vi d'honor en el qual les preguntes que volgueren formular-se podien dirigir-se a qualsevol dels representants del partit, que portaven unes targetes identificatives a l'efecte.

CONTACTA EN NOSATRES

Apartat de Correu 527

46002 Valencia ciutat

Telefon: 617 030 370

roglesconstantillombart@gmail.com

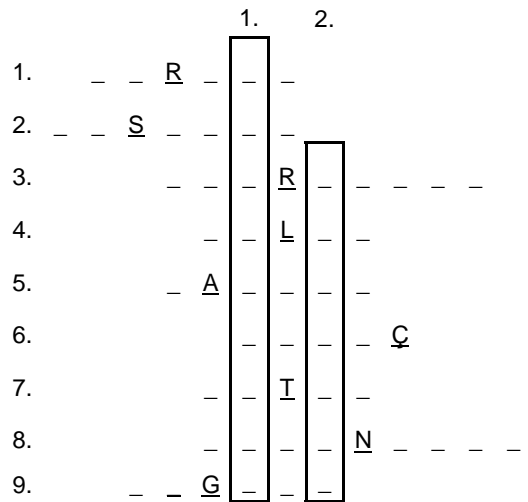
Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.

1. Cada una de les construccions de pedra que coronaven la part alta dels murs o torres de les antigues fortaleses i que servien per a l'atac o com a defensa davant de l'enemic.
2. Se diu d'aquell o d'allo que està preparat i en condicions adequades per ad alguna cosa en concret.
3. Gran quantitat d'alguna cosa.
4. Mamífer cetaceu que s'alimenta de peixos, d'entre dos i tres metres de llarg i en la boca en forma de bec. Viu en manada i es molt sociable.
5. S'aplica a la persona que no te valor davant d'una situacio dificil o perillosa. Tambe se diu de qui sent por per qualsevol cosa o s'esglaya facilment.
6. Se diu de la persona o animal que menja en gran quantitat i en molta ansia. Tambe s'aplica ad allo que destrueix o consumix rapidament.
7. Instrument musical antic de corda, paregut a la lira, pero en caixa de resonancia de fusta. Se toca en pua.
8. Se diu d'allo que es excessiu, molt gran o que sobrepassa els llimits raonables.
9. Fosc del cel en anar cobrint-se de nuvols molt negres.

La solucio a peu de pagina.

PARAULES VERTICALS

1. Evitar alguna cosa o situacio; evitar realisar una accio: gastar diners, etc.
2. Guardar diners en previsio de necessitats futures.

RONDALLA

L'Amor i el Temps

Hi hague un temps en el que en una chicoteta illa els sentiments vivien tots junts i en **harmonia**. Un dia que les forces de la naturalea estaven **enfurides**, l'Amor despertà tot **aporigat** sentint que s'inundava l'illa.

Rapidament oblidà la por i cuidà de que tots els sentiments se salvaren. Tots corre-gueren a agarrar els barcos per a poder fugir de l'illa i pujar-se'n a una montanya molt alta des d'a on podrien vore cóm s'inundava l'illa sense correr perill.

Solament l'Amor no s'**afanyà**. Ell volia quedar-se, es resistia a abandonar l'illa, pero, al vore que anava a morir, corregue cap als barcos que

partien i demanà **auxili**.

La Riquea el va sentir, pero li respongue que no podia portar-lo puix en l'or i la plata que ya portava se podria afonar el barco. La Vanitat tambe li digue que no podia ajudar -lo per que no soportava la brutea i l' A m o r s'havia embrutat molt ajudant als atres. Per

darrere de la Vanitat venia la Tristor que se sentia tan fonda que no volia que ningú l'acompanyara. L'Alegria estava tan contenta que no escoltà la suplica de l'Amor.

Sense esperances, l'Amor se va

assentar damunt l'ultima pedra que encara sobreeixia per damunt de l'aigua i ya començava a menguar.

Els plors de l'Amor eren tant trists que cridaren l'atencio d'un vellet que per alli passava en el seu barco. Ell agarrà a l'Amor en els seues braços i el portà junt als atres sentiments a l'alta montanya.

Recuperant-se, l'Amor preguntà a la Sabiduría quí era el vellet que l'havia ajudat a salvar-se, a lo que esta respongue: "El Temps". L'Amor de nou preguntà: "¿Per que nomes el Temps pogue portar-me aci?", i la Sabiduría li digue: "Perque nomes el Temps te la capacitat d'ajudar a l'Amor a arribar als llocs mes dificils".

Traduccio i adaptacio a la llengua valenciana d'una rondalla treta de www.reflejosdeluz.net

GLOSSARI (paraula/ sinonims: definicio)

Aporigat/ atemorisar: Que te por.

Afanyà de Afanyar-se: Donar-se presa, accelerar-se, donar-se aire.

Auxili/ socors/ favor/ ajuda: Assisten-

cia que es presta ad algu que ho necessita.

Enfurides/ enrabiades/ irritades/ malcorades: Plenes de furor.

Harmonia/ acort/ coincidencia: Bona

concordança d'idees, interessos, opinions, sentiments, etc., entre dos o mes persones.

Solucio:

Verticals: 1. ESTALVIAR 2. AFORRAR

1. MARLET 2. DISPOST 3. FOTRACADA 4. GALFI 5. GALLOF 6. VORAÇ 7. CITRA 8. JAGANTESC 9. NEGRO

I RECORDA...La nostra primera paraula es **estalviar**. Un **estalvi** es l'evitacio d'alguna cosa. Es **estalviador** qui estalvia. Allo que pot estalviar-se o evitar-se es **estalviable**. Podem dir **estalviat** ad allo que no s'ha gastat o s'ha pogut evitar. Eix.: *Si compres este detergent que està d'oferta t'estalviaras un euro. // Si fas esta combinacio de trens pots estalviar-te mija hora.*

La nostra segona paraula es **aforrar**. L'ccio d'aforrar o guardar diners es un **aforro** o **aforrament**. Podem dir **aforrat** als diners guardats o acumulats. Se diu **aforrador** a la persona que aforra. Es **aforable** allo que es pot aforrar. Eix.: *Tinc uns diners en la Caixa d'Aforros del meu poble. // Aforrare un poc cada mes per a poder anar-me'n de viage.*